

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tájépítész mérnök mesterképzési szak

ROMTEMPLOMOK BEMUTATÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

A KÁLI-MEDENCÉBEN

Belső konzulens: Dr. Sárospataki Máté

Egyetemi docens

Belső konzulens intézete/tanszéke:

Kertművészeti és kertépítészeti tanszék

Külső konzulens:

Készítette:

Koppány Dorottya

Budai Campus

2023

Romtemplomok bemutatási lehetőségei a Káli-medencében

Koppány Dorottya

Tájépítész mérnök, mesterképzés, nappali

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Máté Egyetemi docens, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

A szöveg, a betűtípus és az oldal formátuma: Times New Roman vagy Calibri, 12-es betűméret, sorkizárt, normál 1,5-es sortávolság, alsó és felső margó 2,5 cm, jobb oldali margó: 2,5 cm, bal oldali margó 2,5 cm.

Diplomamunkám célja volt, hogy a tájban megjelenő örökségvédelmi objektumok kapcsán a szűkebb és tágabb környezeti összefüggéseket vizsgálva adjak adekvát válaszokat, kertépítészeti koncepciókat úgy, hogy a katolikus templomromok eredeti funkciójához és vallási-, valamint kulturális értékéhez kapcsolódjon környezetük fejlesztése. A tervezési területem a Káli-medence, ami sajátos karakterrel és földrajzi lehatárolással rendelkezik. Területéhez képest gazdag középkori templomromokban.

Témaválasztásom, azért esett a Káli-medencére, mert ez egy jól körül határolható táj, amelyben szervesen együtt fejlődtek a települések és amelyben több, középkori emlék megjelenik, többek között romtemplomok is. Szakdolgozatom (címe: Templomkertek tájépítészeti szempontú vizsgálata mintaterületeken) során is a templomokkal és környezetükkel foglalkoztam, a szakrális emlékek mindig közel álltak hozzám, világnézetemből, református vallási identitásomból adódón is fontosnak tartom ezen örökségi elemek megőrzését és funkcióval való ellátását, valamint eszközként való felhasználását a zöldinfrastruktúra fejlesztésében. Dolgozatomban a tervezés megalapozására és relevanciájának indoklására a vizsgálati részben a romtemplomokhoz kapcsolódó fogalmakat vizsgáltam. A legtágabb fogalomtól haladtam a vizsgálati területem felé, így először a szakralitást határoztam meg, illetve annak változását, majd a hely szellemének fontosságáról

írtam. A továbbiakban a romok jelentőségének kialakulását, szimbolikus tartalmukat, illetve ami ezeknél fontosabb, a tervezői hozzáállás szemszögéből a romok szerepét vizsgáltam a tájban. A Káli-medence bemutatását történeti áttekintéssel kezdtem, majd az egyes településekről a romtemplomokra tértem át. A kertépítészeti koncepciókban az elméleti és gyakorlati kutatásra alapozva fogalmaztam meg a tervezői elveket és eszközkészletet a templomromok tájépítészeti fejlesztése kapcsán.

Diplomadolgozatomban arra kerestem a választ milyen tájépítészeti eszközökkel lehet a romtemplomokat bemutatni. Az eszközök megfogalmazásához azonban elengedhetetlennek tartottam, hogy megfelelő háttértudásom és ismeretem legyen a romtemplomokat övező legfontosabb fogalmakról, illetve a tervezési területemről, ez a kutatás előzte meg a koncepció kialakítását.

Az elméleti kutatásom legfontosabb megállapítása, hogy fontos ismernünk az általunk tervezett helyhez kötődő fogalmak és örökségek meglétét. A hely szelleme, a romok ismeret és a szakralitás mind elengedhetetlen ahhoz, hogy jobban megértsük a romtemplomok karakterét. A hely szelleme, a környezet karaktere fontos kerete a helyszíneknek, a szakralitás az odalátogatók számára ad többletet, lehetőséget az elcsendesedésre, a romok jó eszközei a múlt bemutatására.

A műemlékvédelem fontos részét képezi a történeti emlékeink megőrzésének, melynek jó eszköze a bemutatás, az előképek keresés során hazai példákon mutattam be a meglévő tendenciákat. A koncepcióm kialakításához alapvető vezérfonal volt az állandóság megidézése.

A Káli-medence történeti és jelenlegi állapotának, karakterének megismerése és a korábban kutatott örökségi hozzáállásból alkottam meg a koncepcióimat. A műemléki elemekhez illeszkedő jelszerű elemeket, a szakrális szerephez elengedhetetlen keresztény jelképek töltötték meg tartalommal, Krisztus életének és szeméjének bemutatásával. A tervezett elemek és növényalkalmazás is mind azt erősítették, hogy fontos az örökségi elemeink esetében az érzékeny hozzáállás és a helyszínhez illeszkedő többlet bemutatása és megidézése, melyre tájépítészeti eszközökkel tettem kísérletet.

Remélem a diplomadolgozatomban bemutatott és általam felvetett tervezői elvek jó előképként tudnak szolgálni a műemlékeink, meglévő romtemplomaink megújításához.